

ЄВАНГЕЛІЯ ВІД
МАРКА
для чоловіків

Рівне
«ЕСТЕРО»
2021

УДК 27-247.6
ББК 86.37-22
Є 16

Переклав з давньогрецької мови
Р а ф а ї л Т у р к о н я к

Редакційна підготовка перекладу здійснена
Українським Біблійним Товариством у Києві

Друкується Всеукраїнським союзом церков
євангельських християн-баптистів

Євангелія від Марка для чоловіків

Є 16 З четвертого повного перекладу Біблії / Пер. з давньогрецької
Рафаїл Турконяк – Рівне: ЕСТЕРО, 2021. – 64 с.

ISBN 978-617-8054-09-0

Цей переклад Євангелії Марка здійснений Рафаїлом Турконяком упродовж
1993-2000 років з уточнених сучасною біблієзнавчою наукою стародавніх текстів.

УДК 27-247.6
ББК 86.37-22

ISBN 978-617-8054-09-0

© Українське Біблійне Товариство,
2000 © ВСЦ ЄХБ, 2021

Проповідь Івана Хрестителя

1 Початок Євангелія Ісуса Христа, Сина Божого. ² Як написано в пророка Ісаї: Ось, Я посилаю Мого ангела перед обличчя Твого, який приготує дорогу Твою [перед Тобою]. ³ Голос того, хто кличе в пустелі: Приготуйте дорогу Господню, вирівняйте стежки Його! ⁴ З'явився Іван Хреститель, хрестячи в пустелі та проповідуючи хрещення для покаяння, для прощення гріхів. ⁵ І приходили до нього з усієї Юдейської землі та всі *мешканці* Єрусалима, і, визнаючи свої гріхи, були хрещені ним у річці Йордані. ⁶ Іван був одягнений в одяг з верблюжої шерсті, *мав* шкіряний пояс на стегнах своїх і їв сарану та дикий мед. ⁷ І він проповідував, кажучи: Слідом за мною йде сильніший за мене, Якому я не достойний, нахилившись, розв'язати ремінця Його взуття. ⁸ Я хрестив вас водою, а Він буде хрестити вас Духом Святим!

Хрещення Ісуса

⁹ Сталося, що тими днями прийшов Ісус із Назарета галилейського і був хрещений Іваном у Йордані. ¹⁰ І тут же, виходячи з води, Він побачив, що розкрилися небеса і що Дух, як голуб, сховався на Нього; ¹¹ і голос пролунав з неба: Ти — Син Мій Улюблений, Якого Я вподобав!

Сорок днів у пустелі

¹² І відразу Дух веде Його в пустелю. ¹³ І був Він у пустелі сорок днів, спокушуваний сатаною; і перебував серед звірів, і ангели служили Йому.

Ісус починає проповідувати

¹⁴ А після того, як був виданий Іван, Ісус прийшов до Галилеї і проповідував Радісну Звістку [Царства Божого]. ¹⁵ Він казав: Сповнився час, і наблизилося Царство Боже. Покайтеся і віруйте в Євангеліє!

Покликання перших учнів

¹⁶ А коли проходив біля Галилейського моря, то побачив Симона й Андрія, Симонового брата, які закидали невід у море, оскільки були рибалками. ¹⁷ Тож сказав їм Ісус: Ідіть за Мною, і Я зроблю вас ловцями людей. ¹⁸ І негайно, покинувши сіті, вони пішли за Ним. ¹⁹ А пройшовши дещо далі, Він побачив Якова Зеведеєвого та його брата Івана, які були в човні та лагодили сіті, ²⁰ і відразу покликав їх. Залишивши свого батька Зеведея в човні з наймитами, вони пішли за Ним.

Перші чудеса в Капернаумі

²¹ І прийшли вони в Капернаум, і тут же в суботу, увійшовши в синагогу, Він почав навчати. ²² І дивувалися з Його вчення, тому що Він навчав їх як Той, Хто має владу, а не як книжники. ²³ І якраз був у їхній синагозі біснுவатий чоловік, і він закричав, ²⁴ запитуючи: Що Тобі до нас, Ісусе Назаряnine? Ти прийшов вигубити нас? Знаю, хто Ти є — Святий Божий! ²⁵ А Ісус погрозив йому, промовивши: Замовкни і вийди з нього! ²⁶ Тоді затряс ним нечистий дух і, закричавши гучним голосом, вийшов з нього.

²⁷ І жахнулися всі, так що запитували одне одного, говорячи: Що це? Нове вчення з владою! Навіть нечистим духам наказує, і вони слухають Його!

²⁸ І враз розійшлася чутка про Нього всюди, по всій Галилейській околиці. ²⁹ Незабаром, залишивши синагогу, Він з Яковом та Іваном прийшов до дому Симона й Андрія. ³⁰ А Симонова теща лежала в гарячці; тож Йому негайно сказали про неї. ³¹ Він підійшов і, взявши за руку, підвів її — і гарячка залишила її, і вона почала прислужувати їм. ³² А як звечоріло, коли вже зайшло сонце, поприносили до Нього всіх хворих і біснуватих. ³³ І все місто зібралося перед дверима. ³⁴ Тож Він оздоровив багатьох хворих на різні недуги, і вигнав численних бісів, але бісам не давав говорити, бо знали Його, [що Він — Христос].

Ісус проповідує по всій Галилеї

³⁵ А вставши вранці, ще вдосвіта, Він вийшов і попрямував у пустинне місце й там молився. ³⁶ І поспішили за Ним Симон і ті, хто з ним, ³⁷ і знайшли Його, та й кажуть Йому: Усі Тебе шукають! ³⁸ А Він відповів їм: Ходімо в інші місця, до сусідніх сіл [та міст], щоб і там проповідувати, адже на те Я і прийшов. ³⁹ І Він пішов, проповідуючи в їхніх синагогах по всій Галилеї та виганяючи бісів.

Оздоровлення хворого на проказу

⁴⁰ І приходить до Нього прокажений, благає Його і, упавши на коліна, каже Йому: Якщо хочеш, Ти можеш очистити мене! ⁴¹ Змилосердившись, Він простягнув руку,

доторкнувся до нього, та й каже йому: Хочу, — стань чистим! ⁴² І вмить зійшла з нього проказа, і він очистився. ⁴³ Суворо попередивши, відразу відіслав його, ⁴⁴ наказавши: Дивись же, нікому нічого не кажи, але піди й покажися священикові та принеси за своє очищення те, що велів Мойсей, — їм на свідчення! ⁴⁵ А той, вийшовши, почав багато розповідати й розголошувати про ту справу, тож більше не міг Він відкрито ввійти в місто, але перебував поза *містом*, у безлюдних місцях, та до Нього приходили звідусіль.

Зцілення паралізованого

2 А коли через декілька днів Ісус прийшов знову в Капернаум, поширилася чутка, що Він удома. ² І зібралося багато *людей*, так що не вміщалися навіть біля дверей, а Він виголошував їм слово. ³ І прийшли до Нього, несучи паралізованого; несли його четверо. ⁴ Не маючи змоги через натовп пробратися до Нього, вони розкрили покрівлю *над місцем*, де Він був, і, зробивши прохід, опустили носилки, на яких лежав паралізований. ⁵ Побачивши їхню віру, Ісус каже паралізованому: Сину, прощаються твої гріхи! ⁶ Були там деякі книжники, які сиділи й міркували у своїх серцях: ⁷ Чому Він так каже? Він зневажає Бога! Хто ж може прощати гріхи, крім самого Бога? ⁸ І тут же Ісус, узнавши Своїм Духом, що вони собі так міркують, каже їм: Що це ви думаєте в серцях ваших? ⁹ Що легше: сказати паралізованому «прощаються тобі гріхи», чи сказати «встань, візьми свою постіль і

йди»? ¹⁰ Але щоб ви знали, що Син Людський має владу прощати гріхи на землі. Говорить паралізованому: ¹¹ Кажу тобі: встань, візьми постіль свою та йди до свого дому! ¹² І той, узявши постіль, тут же встав і вийшов перед усіма, так що всі дивувалися і славили Бога, кажучи: Ніколи такого ми ще не бачили!

Покликання Левія (Матвія).

Не здорові потребують лікаря, а хворі

¹³ Ісус пішов знову до моря; і весь народ ішов до Нього, а Він навчав їх. ¹⁴ І, проходячи, побачив Левія Алфеевого, який сидів на митниці, та й каже йому: Іди за Мною! Той устав і пішов за Ним. ¹⁵ І коли Він сидів за столом у його домі, багато митників і грішників сиділи з Ісусом та з Його учнями, бо було їх чимало, і вони ходили за Ним. ¹⁶ І книжники з фарисеїв, побачивши, що Він їсть з митниками та грішниками, говорили Його учням: Чому Він їсть з митниками та грішниками? ¹⁷ Почувши це, Ісус сказав їм: Не здорові потребують лікаря, а хворі. Я прийшов кликати не праведних, а грішників.

Чому учні Ісуса не постять?

¹⁸ Учні Іванові та фарисеї постили. Тож вони приходять і кажуть Йому: Чому учні Івана та учні фарисеїв постять, а Твої учні не постять? ¹⁹ Ісус сказав їм: Хіба можуть весільні гості постити, коли з ними молодий? Доки мають із собою молодого, не можуть постити. ²⁰ А прийдуть дні, коли заберуть від них молодого, тоді, у ті дні, і будуть постити.

Притча про бурдюки та латки

²¹ Ніхто не пришиває латки з невивбіленого полотна до старого одягу, інакше нове відірветься від старого, і діра стане ще гірша. ²² І ніхто не вливає молодого вина в старі бурдюки, бо інакше вино порве бурдюки — і *тоді* й вино пропаде, і бурдюки, але молоде вино *вливають* у нові бурдюки!

Субота для людини, а не навпаки

²³ Як проходив Він у суботу через засіяні ниви, Його учні почали на ходу зривати колоски. ²⁴ А фарисеї казали Йому: Поглянь, чому вони роблять у суботу те, чого не годиться?

²⁵ А Він каже їм: Чи ви ніколи не читали, що зробив Давид, коли мав потребу, бо ж зголоднів сам і ті, котрі були з ним? ²⁶ Коли увійшов до Божого дому — за первосвященника Авіятара — і хліби покладання, які не можна було їсти нікому, крім священиків, *сам* їв і дав тим, котрі з ним були?

²⁷ І сказав їм: Суботу встановлено для людини, а не людину для суботи, ²⁸ тому Син Людський є Володарем і суботи.

Ісус зціляє в суботу

З І Він прийшов знову до синагоги. А там був чоловік, який мав суху руку. ² Тож стежили за Ним, чи зцілить його в суботу, щоб Його звинуватити. ³ І каже чоловікові, який мав суху руку: Стань посередині. ⁴ А їх запитує: У суботу годиться робити добро чи робити зло, душу спасти чи погубити? Вони ж мовчали. ⁵ І, глянувши

на них з обуренням, засмучений закам'янілістю їхніх сердець, Він каже чоловікові: Простягни руку! Той простягнув — і його рука стала здоровою. ⁶ І вийшли фарисеї, і відразу ж разом з іродіями зібрали раду проти Нього, як Його погубити.

Великий натовп супроводжує Ісуса

⁷ А Ісус відійшов зі Своїми учнями до моря, і багато людей пішло за Ним з Галилеї та з Юдеї, ⁸ з Єрусалима та з Ідумеї, із Зайордання, з Тира й Сидона. Великий натовп, почувши, що робив Він, зібрався до Нього. ⁹ І сказав Своїм учням приготувати човен, щоб народ не тіснив Його; ¹⁰ бо Він оздоровив багатьох, тож ті, хто мав недуги, кидалися до Нього, аби до Нього доторкнутися. ¹¹ І нечисті духи, коли бачили Його, падали долілиць перед Ним і кричали, вигукуючи: Ти — Син Божий! ¹² Та Він суворо наказав їм, щоб не виявляли Його.

Дванадцять апостолів

¹³ Ісус вийшов на гору і закликав тих, кого Сам хотів, і вони прийшли до Нього. ¹⁴ Він призначив дванадцятьох, яких назвав апостолами, аби були з Ним, і щоби посилати їх проповідувати, ¹⁵ і щоб вони мали владу виганяти бісів. ¹⁶ Він призначив дванадцятьох і дав Симонові ім'я Петро, ¹⁷ а Якову Зеведеєвому та Іванові, братові Якова, дав ім'я Воанергес, тобто сини грому; ¹⁸ і Андрія, і Филипа, і Вартоломія, і Матвія, і Хому, і Якова Алфеевого, і Тадея, і Симона Кананіта, ¹⁹ і Юду Іскаріотського, який і видав Його.

Суперечка про Ісусову владу

²⁰ І приходять додому; і знову збирається натовп, тож не мали вони змоги навіть хліба попоїсти.

²¹ Коли Його рідні почули, то вийшли, щоби забрати Його, бо говорили, що Він не в Собі. ²² А книжники, які поприходили з Єрусалима, казали, що Він має Вельзевула і що бісівським князем бісів виганяє. ²³ Покликавши їх, Він про-

мовляв їм у притчах: Як може сатана сатану виганяти? ²⁴

І коли царство саме в собі поділиться, не зможе встояти те царство; ²⁵ і коли дім сам у собі поділиться, не зможе встояти той дім; ²⁶ і коли сатана повстав проти себе самого й поділився, не може він устояти, але то йому кінець.

²⁷ Ніхто не може пограбувати майно сильного, удержись до його дому, якщо спершу не зв'яже сильного, — і лише тоді пограбує його дім. ²⁸ Запевняю вас, що всі гріхи й бог-

гозневага простяться людським синам, хоч скільки б вони не зневажали, ²⁹ а хто буде зневажати Святого Духа, той не матиме прощення довіку, а підпаде під вічний осуд. ³⁰

Оскільки вони казали: Він має нечистого духа!

Мати та брати Ісуса

³¹ Його мати та Його брати прийшли і, стоячи надворі, послали по Нього, щоби покликати Його.

³² А довкола Нього сидів натовп. І переказували Йому: Ось, Твоя мати, Твої брати і Твої сестри надворі шукають Тебе.

³³ А Він у відповідь їм каже: Хто Моя мати та Мої брати?

³⁴ І, поглянувши довкола Себе на тих, які сиділи, каже:

Ось Моя мати та Мої брати! ³⁵ Адже хто виконує Божу волю, той Мені брат, і сестра, і мати.

Притча про сіяча

4 І знову почав Ісус навчати біля моря. І зібралося до Нього багато людей, так що Він Сам, увійшовши в човен, перебував на морі, а весь натовп був край моря, на землі. ² І Він навчав їх багато притчами, і казав їм у Своєму навчанні: ³ Слухайте! Ось вийшов сіяч сіяти. ⁴ І коли сіяв, одне *зерно* впало край дороги, і налетіли птахи та визбирали його. ⁵ А друге впало на кам'янистий ґрунт, де не було достатньо землі, і відразу зійшло, бо земля була неглибока. ⁶ А як сонце піднялося, — зів'яло і, не маючи коріння, засохло. ⁷ А інше впало між терня; тож виросло терня і заглушило його, і воно не дало плоду. ⁸ Ще інше впало на добру землю, зійшло, дало паросток та росло; і принесло врожай: одне — в тридцять, одне — в шістдесят, а одне — в сто разів. ⁹ І сказав: Хто має вуха, щоби слухати, нехай слухає! ¹⁰ А коли Він залишився Сам, ті, які були з Ним разом з дванадцятьма, запитали Його про ці притчі. ¹¹ І Він відповів їм: Вам дарована таємниця Царства Божого, а тим, зовнішнім, усе роз'яснюється в притчах, ¹² щоб, дивлячись, бачили — і не побачили; слухаючи, чули — і не зрозуміли; щоб вони не навернулися, аби [їхні гріхи] були прощені! ¹³ І каже їм: Невже ви не зрозуміли цієї притчі? А як же зрозумієте всі притчі? ¹⁴ Сіяч сіє слово. ¹⁵ Ось ті, які при дорозі, де сіється слово; як тільки почують, негайно приходять

сатана і забирає слово, посіяне в них. ¹⁶ А ті, котрі на кам'янистому ґрунті посіяні, коли почують слово, то відразу з радістю приймають його, ¹⁷ але не мають у собі кореня і нестійкі; коли настануть утиски або переслідування за слово, вони відразу спокушуються. ¹⁸ А інші є ті, які посіяні в тернях: вони чують слово, ¹⁹ але приходять клопоти віку й омана багатства та інших бажань, заглушують слово — і воно залишається без плоду. ²⁰ А ось ті, які посіяні в добру землю: вони чують слово та приймають, і приносять урожай: один — у тридцять, один — у шістдесят, а один — у сто разів!

Не закривайте світла

²¹ І казав їм: Хіба приносять світильник, щоби поставити під посудину чи під ліжку? Чи щоби поставити на свічнику? ²² Тому що немає нічого захованого, що не виявилось б, і немає таємного, яке б не розкрилося. ²³ Якщо хто має вуха, щоби слухати, нехай слухає! ²⁴ І Він говорив їм: Зважайте на те, що чуєте: якою мірою міряєте, такою й вам відміряють, і додасться вам. ²⁵ Адже хто має, тому дасться, а хто не має, то й те, що має, буде забране від нього!

Притча про ріст пшениці

²⁶ І казав: Таким є Царство Боже, як той чоловік, який посіє насіння в землю; ²⁷ і чи спить, чи встає, вночі чи вдень, а насіння сходить і росте, але як, — він не знає. ²⁸ Сама по собі земля родить: спершу стебло, потім колос, а тоді — повно пшениці в колосі.

²⁹ Коли ж доспіє врожай, він негайно посилає *женців* із серпом, бо настали жнива!

Притча про гірчичне зерно

³⁰ І Він казав: До чого уподібимо Царство Боже? Або до якої притчі прирівняємо його? ³¹ Воно — як зерно гірчиці; коли сіється в землю, воно є найменшим з усього насіння, що на землі, ³² та коли посіяти, виростає і стає більшим від усякої городньої рослини, і пускає таке велике гілля, що в його затінку можуть гніздитися птахи небесні. ³³ І багатьма подібними притчами Він говорив їм слово, наскільки його вони могли сприйняти; ³⁴ без притчі ж не говорив їм, а Своїм учням окремо все пояснював.

Вітер і море підкоряються Ісусові

³⁵ А як настав вечір того дня, Ісус каже їм: Переправимося на той бік. ³⁶ Відпустивши натовп, вони взяли Його, тому що Він був у човні. Й інші човни були з Ним. ³⁷ Та здійнялася сильна буря з вітром; і хвилі заливали човен, так що човен вже наповнювався *водою*. ³⁸ А Він був Сам на кормі — спав на подушці. І будять Його, і кажуть Йому: Учителю, хіба Тобі байдуже, що ми гинемо? ³⁹ Уставши, Він наказав вітрові й звелів морю: Перестань, ущухни! І вітер перестав, і настала велика тиша. ⁴⁰ І Він сказав їм: Чому ви такі лякливі? Невже не маєте віри? ⁴¹ А вони дуже сильно злякалися і говорили один одному: Хто ж Він такий, що і вітер, і море Йому підкоряються?

Зцілення гадаринського біснுவатого

5 Вони перепливали на другий бік моря, до землі Гадаринської.² А як Він вийшов із човна, зненацька перестрів Його біснуватий чоловік з гробниць.³ Жив він у тих гробницях, і ніхто не міг його скувати навіть ланцюгами,⁴ бо часто в'язали його путами й кайданами, та він розривав кайдани і нищив пута, і ніхто не міг його приборкати;⁵ і завжди, вночі та вдень, він перебував у гробницях і в горах, кричав і бився об каміння.⁶ Та коли він здалека побачив Ісуса, то прибіг і поклонився Йому.⁷ І, закличавши гучним голосом, каже: Що Тобі до мене, Ісусе, Сину Бога Всевишнього? Заклинаю Тебе Богом, не муч мене!⁸ Оскільки Він говорив йому: Нечистий духу, вийди з людини!⁹ Ісус запитав його: Яке твоє ім'я? Той каже Йому: Легіон!¹ моє ім'я, — бо нас багато!¹⁰ І дуже благав Його, щоб не виганяв їх із цієї околиці.¹¹ Паслося ж там на горі велике стадо свиней.¹² І просили Його, кажучи: Пошли нас у свиней, щоб у них увійшли ми!¹³ І Він дозволив їм. Тож повиходили нечисті духи, увійшли у свиней, і кинулося стадо — десть зо дві тисячі — з кручі в море та втопилося в морі.¹⁴ А ті, хто їх пас, втекли й сповістили в місті та в селах. І люди вийшли побачити, що сталося.¹⁵ І приходять до Ісуса, і бачать, що біснуватий — той, хто мав легіон, — сидить одягнений і при *своєму* розумі; і вони злякалися.¹⁶ Розповіли ж їм очевидці, що сталося з біснуватим, і про свиней.¹⁷ І почали благати Його покинути їхню околицю.¹⁸ І коли Він сідав у човен, то просив Його біснуватий,

щоби бути з Ним. ¹⁹ Та Він йому не дозволив, але сказав йому: Іди до свого дому, до своїх, і сповісти їм, що для тебе Господь зробив, як змилосердився над тобою! ²⁰ Тож пішов він, та й почав проповідувати в Десятимісті¹ про те, що зробив для нього Ісус, і всі дивувалися.

Жінка з кровотечею. Воскресіння дочки Яіра

²¹ А як Ісус переплив човном знову на другий бік, зібрався великий натовп довкола Нього, і Він перебував біля моря. ²² Прийшов один зі старших синагоги на ім'я Яір і, побачивши Його, упав Йому до ніг ²³ і дуже просив Його, кажучи: Донечка моя помирає. Прийди і поклади на неї руки, щоб видужала й жила! ²⁴ І Він пішов з ним. За Ним ішов великий натовп і тіснив Його. ²⁵ А жінка, яка страждала від кровотечі дванадцять років ²⁶ та багато натерпілася від численних лікарів, — витратила все своє майно й жодного полегшення не мала, але стало їй ще гірше, — ²⁷ почувши про Ісуса, підійшла в натовпі ззаду й доторкнулася до Його одягу. ²⁸ Вона говорила: Якщо лише доторкнуся до Його одягу, — одужаю! ²⁹ І враз припинилася її кровотеча, і вона відчула в тілі, що видужала від хвороби. ³⁰ Тієї ж миті Ісус відчув у Собі, що сила вийшла з Нього. Обернувшись до натовпу, Він запитав: Хто доторкнувся до Мого одягу? ³¹ А Його учні говорили Йому: Ти ж бачиш, що натовп Тебе тіснить, і запитуєш: Хто доторкнувся до Мене? ³² І оглядався, щоби побачити ту, яка це зробила. ³³ А жінка злякалася і тремтіла, знаючи, що сталося з нею; прийшла

і впала перед Ним, і сказала Йому всю правду. ³⁴ Він же промовив до неї: Дочко, віра твоя спасла тебе! Іди з миром і будь здоровою від своєї недуги. ³⁵ Коли Він ще говорив, прийшли від старшого синагоги, та й сказали: Донька твоя померла, навіщо ще турбувати Вчителя? ³⁶ Ісус, почувши сказані слова, говорить старшому синагоги: Не бійся, тільки вір! ³⁷ І Він не дозволив, щоби з Ним хтось пішов, за винятком Петра, Якова та Івана — брата Якового. ³⁸ Вони прийшли в дім старшого синагоги, і Він побачив метушню та тих, які дуже плакали й голосили. ³⁹ Увійшовши, сказав їм: Чому ви метушитеся й плачете? Дитина не померла, а спить! ⁴⁰ І почали сміятися з Нього. Він же, випровадивши всіх, взяв батька й матір дитини та тих, хто був з Ним, і ввійшов туди, де лежала дитина. ⁴¹ І, взявши дитину за руку, промовив до неї: Таліта, кумі, — що в перекладі означає: Дівчино, кажу тобі, встань! ⁴² І вмить підвелася дівчина й почала ходити, бо мала дванадцять років. І жахнулися *всі* відразу від великого потрясіння. ⁴³ Та Він суворо наказав їм, щоб ніхто не довідався про це. І звелів дати їй поїсти.

Холодна зустріч у Назареті

6 Ісус вийшов звідти і попрямував до свого рідного краю, а за Ним йшли слідом Його учні. ² А коли настала субота, Він почав навчати в синагозі. І багато хто слухав і дивувався, кажучи: Звідки в Нього це? І що за мудрість дана Йому? І що за чудеса творяться Його руками? ³ Хіба Він —

не тесля, не син Марії та не брат Якова, Йосії, Юди і Симона? Хіба не Його сестри серед нас? І вони спокушались через Нього. ⁴ А Ісус їм відповідав, що пророк буває без пошани лише у своєму рідному краї, серед своїх рідних і у своєму домі. ⁵ І не міг Він там жодного чуда зробити, тільки оздоровив декількох недужих, поклавши на них руки. ⁶ І дивувався їхньому невірству. Тож обходив доколишні села, навчаючи.

Ісус посилає апостолів на проповідь

⁷ Покликавши дванадцятьох, Він почав посилати їх по двох, наділяючи їх владою над нечистими духами. ⁸ І сказав їм, щоб нічого не брали в дорогу — тільки одну палицю: ні хліба, ні торби, ні мідяків у пояс, ⁹ але щоби взули сандалі й не одягалися у дві одежини. ¹⁰ І Він говорив їм: Куди тільки ввійдете в дім, там перебувайте, доки не вийдете звідти. ¹¹ І коли б у якомусь місці не прийняли вас і не послушали вас, то, виходячи звідти, обтрусіть пил з ніг — як свідчення проти них. [Запевняю вас: легше буде Содому й Гоморрі в день судний, ніж місту цьому]. ¹² І, вийшовши, вони проповідували, щоб *люди* покалися, ¹³ і виганяли численних бісів, а багатьох недужих помазували олією і зціляли.

Смерть Івана Хрестителя

¹⁴ І почув цар Ірод, оскільки відоме стало Його Ім'я, і *люди* говорили, що *це* — Іван Хреститель устав з мертвих, тому й такі чудеса здійснюються Ним. ¹⁵ Інші ж

казали, що це — Ілля, ще інші вважали, що це — пророк або один із пророків.¹⁶ А Ірод, почувши, сказав: Той Іван, якому я відтяв голову, це він воскреснув!¹⁷ Адже Ірод, пославши *воїнів*, схопив Івана і посадив його у в'язницю через Іродіяду, дружину свого брата Филипа, бо одружився з нею.¹⁸ А Іван сказав Іродові: Не годиться мати тобі жінку твого брата!¹⁹ Тож Іродіяда таїла злобу на нього й бажала його вбити, та не могла.²⁰ Бо Ірод боявся Івана, знаючи його як чоловіка праведного та святого, і оберігав його, а слухаючи, дуже непокоївся, але слухав з насолодою.²¹ Як настав слухний день, коли Ірод з нагоди дня свого народження влаштував бенкет для своїх вельмож, тисяцьких, галилейських старшин,²² увійшла дочка Іродіади і, танцюючи, догодила Іродові й тим, які з ним сиділи при столі. Цар же сказав дівчині: Проси в мене, чого тільки хочеш, і дам тобі!²³ І він поклявся їй: Чого тільки попросиш у мене, дам тобі, хоч би й півцарства мого.²⁴ І вона, вийшовши, запитала в матері: Що попросити? Та ж сказала: Голови Івана Хрестителя!²⁵ І, повернувшись відразу з поспіхом до царя, вона попросила, кажучи: Хочу, щоб негайно дав ти мені на полумиску голову Івана Хрестителя!²⁶ І цар сильно засмутився, але через клятву й тих, які сиділи при столі, він не захотів їй відмовити.²⁷ Тож відразу цар послав свого охоронця, наказавши принести голову *Івана*. Той пішов, відтяв його голову у в'язниці²⁸ та приніс його голову на полумиску, дав дівчині, а дівчина віднесла її своїй матері.²⁹ А коли його

учні почули, то прийшли, взяли тіло і поховали його в гробниці.

Необхідний відпочинок

³⁰ І посходилися апостоли до Ісуса та сповістили Йому про все: що зробили і чого навчили. ³¹ А Він каже їм: Ви підіть самі подалі в пустинне місце та відпочиньте трохи! Бо так багато було тих, які приходили й відходили, що навіть не було їм коли попоїсти. ³² Тож вони самі відпливли човном до відлюдного місця. ³³ Та побачили їх, як пливли, і багато хто впізнав їх. І пішки *люди* збіглися туди з усіх міст і прибули раніше за них.

Чудо нагодування п'яти тисяч людей

³⁴ Вийшовши, Ісус побачив великий натовп; і змило-сердився над ними, бо вони були, як ті вівці, які не мають пастуха, і почав їх багато навчати. ³⁵ І коли минуло чимало часу, учні, підійшовши до Нього, говорили: Це місце пустинне, а пора вже пізня, ³⁶ тож відпусти їх, щоби пішли до навколишніх хуторів і сіл та купили собі щось їсти. ³⁷ Він же у відповідь сказав їм: Дайте ви їм їсти! А вони відповідають Йому: Чи нам піти купити на двісті динаріїв хліба і дати їм їсти? ³⁸ Він же каже їм: Скільки хлібів маєте? Ідіть подивіться. І довідавшись, кажуть: П'ять і дві рибини. ³⁹ І звелів їм посадити всіх групами на зеленій траві. ⁴⁰ Посідали група за групою: по сто та по п'ятдесят. ⁴¹ Узявши п'ять хлібів та дві рибини і звернувши погляд до неба, Він поблагословив, роз-

ломив хліби і давав учням Своїм, щоби клали перед ними, і обидві рибини всім розділив. ⁴² І всі вони поїли й наситилися, ⁴³ а з того, що залишилося, та з риб зібрали дванадцять повних кошиків. ⁴⁴ А тих, які споживали хліб, було зо п'ять тисяч чоловіків.

Ісус іде по воді

⁴⁵ І негайно Він змусив Своїх учнів сісти в човен і раніше за Нього плити на той бік, до Витсаїди, а Він тим часом відпустить людей. ⁴⁶ І, відпустивши їх, Він пішов на гору помолитися. ⁴⁷ А як настав вечір, човен був серед моря, а Він Сам-один на суходолі. ⁴⁸ Побачивши, що втомилися від веслування, — бо вітер дув супроти них, — близько четвертої сторожі ночі Він підійшов до них, ідучи по морю, і хотів їх минути. ⁴⁹ Вони ж, побачивши, що Він іде по морю, подумали, що то привид, і закричали, ⁵⁰ бо всі Його побачили і занепокоїлися. І тут же Він заговорив до них, і сказав їм: Кріпиться, це Я, не бійтеся! ⁵¹ Він увійшов до них у човен — і вітер ущух. ⁵² А в собі вони все ще були сповнені жаху, тому що не зрозуміли *чуда* з хлібами, бо їхнє серце було закам'янілим.

Зцілення хворих у Генісаретському краї

⁵³ І, перепливши, вони прибули до Генісаретської землі й причалили. ⁵⁴ Коли вони вийшли з човна, *люди* відразу, упізнавши Його, ⁵⁵ оббігли всю ту околицю і почали на носилках приносити хворих — скрізь, де б Він не з'явився. ⁵⁶ І куди б Він не входив, — до сіл, міст, хуторів, — скрізь на

майданах клали недужих і благали Його, щоб хоч до краю Його одягу доторкнутися, а ті, хто торкався до Нього, зцілюлися.

Божа Заповідь і перекази старших

7 Зібралися до Нього фарисеї та дехто з книжників, які прийшли з Єрусалима. ² І помітили, що деякі з Його учнів їли хліб нечистими, тобто немитими, руками. ³ Адже фарисеї і всі юдеї не їдять, якщо добре не ви-миють рук, дотримуючись передань старших. ⁴ І, повернувшись з торгу, поки не помиються, не їдять. Є і багато чого іншого, що вони прийняли, щоби дотримуватися: миття чашок, глечиків, мідного посуду, лежаків. ⁵ І запитують Його фарисеї та книжники: Чому Твої учні не дотримуються передань старших і немитими руками їдять хліб? ⁶ А Він відповів їм: Добре Ісая пророкував про вас, лицемірів, як написано: Цей народ устами шанує Мене, серце ж їхнє далеко від Мене. ⁷ Та даремно поклоняються Мені, навчаючи людських заповідей. ⁸ Залишивши Божу заповідь, ви тримаєтеся людських передань: [миєте глечики, чашки й робите багато чого іншого, подібного до цього]. ⁹ І Він говорив їм: Ви вміло відкидаєте Божу заповідь, аби лише зберегти передання ваші. ¹⁰ Адже Мойсей сказав: Шануй свого батька і свою матір; і ще: Хто лихословить батька або матір, нехай смертю помре. ¹¹ Ви ж кажете: Якщо хто скаже батькові або матері: корван, тобто дар *Богові* є те, що ви мали б одержати від мене, ¹² то після цього вже дозволяється нічого не робити для батька чи для матері, — ¹³

усуваєте Боже Слово оцим вашим переданням, яке ви ж і встановили. І робите багато інших подібних речей!

Що опоганює людину

¹⁴ І, покликавши знову людей, казав їм: Послухайте Мене всі та зрозумійте. ¹⁵ Нічого немає поза людиною, що входило б у неї і робило б її нечистою, але те, що виходить з неї, — те людину опоганює. ¹⁶ [Якщо хто має вуха, нехай слухає]. ¹⁷ І коли від людей Він увійшов до оселі, то учні запитали Його про притчу. ¹⁸ А Він сказав їм: Невже й ви такі нездогадливі? Хіба не розумієте, що все, що ззовні, входить у людину, не може зробити її нечистою, ¹⁹ бо воно не йде до серця, а в шлунок, і потім виходить — так очищується всяка їжа? ²⁰ Він продовжував: Що виходить з людини, те її робить нечистою. ²¹ Адже зсередини, з людського серця виходять злі думки, розпуста, крадіжки, вбивства, ²² перелюб, захланність, лукавство, обман, безсоромність, заздрість, богозневага, гордощі, безумство. ²³ Усе це зло зсередини виходить і людину опоганює!

Велика віра жінки-язичниці

²⁴ Вирушивши звідти, Він попрямував у землі Тирські [і Сидонські]. І, увійшовши в дім, Він хотів, щоб ніхто не довідався *про Нього*, але Він не зміг утаїтися. ²⁵ Як тільки почула про Нього жінка, дочка якої мала нечистого духа, вона прийшла й припала до Його ніг; ²⁶ жінка була грекиня, родом із Сирофінікії; вона благала Його, щоб вигнав біса з її дочки.

²⁷ А Він сказав їй: Хай спершу наситяться діти, бо недобре забрати хліб *від* дітей і кинути щенятам.
²⁸ А вона у відповідь каже Йому: Так, Господи, але ж і щенята під столом їдять крихти після дітей!
²⁹ І Він сказав їй: За ці слова — іди; біс уже вийшов з твоєї дочки. ³⁰ Коли вона повернулася додому, то побачила, що дитина лежала на ліжку, і біс вийшов з неї.

Чудесне зцілення глухонімого

³¹ Залишивши околиці Тира й Сидона, Ісус знову прийшов до Галилейського моря, на територію Десятимістя. ³² І привели до Нього глухонімого, і просили Його, щоби поклав на нього руку. ³³ Відвівши його вбік від натовпу, Він вложив Свої пальці в його вуха і, плюнувши, доторкнувся до його язика, ³⁴ та, звернувши погляд до неба, зітхнув і каже йому: Еффата! тобто: Відкрийся! ³⁵ І враз відкрилися його вуха, і розв'язалися пута його язика, і він заговорив виразно. ³⁶ Ісус звелів їм, аби нікому про це не говорили. Та чим більше Він їм забороняв, тим більше вони розголошували. ³⁷ І надзвичайно дивувалися, кажучи: Він добре все робить: глухим дає слух, а німим — мову.

Чудо нагодування чотирьох тисяч людей

8 У ті дні, як знову зібралося дуже багато людей і не мали що їсти, Він покликав учнів і каже їм: ² Жаль Мені людей, бо вже три дні перебувають зі Мною і не мають що їсти; ³ якщо Я відпущу їх голодними додому, вони ослабнуть у дорозі, бо деякі з них прийшли здалека. ⁴ Та Його учні відповіли Йому: Звідкіля в цій пустелі хтось зможе їх нагодувати хлібом? ⁵ А Він запитав їх: Скільки маєте хлібів? Вони ж відповіли: Сім. ⁶ І звелів Ісус людям посідати на землю і, взявши сім хлібів, віддав подяку, переломив і дав Своїм учням, щоб роздавали. І роздали людям. ⁷ Мали вони також трохи риби. Він її поблагословив і сказав також роздати. ⁸ І вони поїли й наситилися; і зібрали сім кошиків залишених кусків. ⁹ А було їх близько чотирьох тисяч. І Він відпустив їх. ¹⁰ І відразу, сівши з учнями в човен, Він прибув до Далманутської землі.

Фарисеї вимагають ознаки з неба

¹¹ Вийшли фарисеї і почали сперечатися з Ним, вимагаючи ознаки з неба, щоб випробувати Його. ¹² Зітхнувши Своїм духом, Він каже: Чому оцей рід ознаки шукає? Запевняю вас, що не буде дано цьому роду ознаки! ¹³ Залишивши їх, Він сів знову [в човен] і вирушив на другий бік.

Застереження від фарисейської закваски

¹⁴ Та забули вони взяти хліб і, крім однієї хлібини, не мали *нічого* із собою в човні. ¹⁵ І Він застерігав їх, кажучи: Глядіть, стережіться закваски фарисейської та закваски Іродової. ¹⁶ А вони почали перемовлятися між собою, що хліба не мають. ¹⁷ Знаючи *це*, Він каже їм: Чому думаєте, що хліба не маєте? Хіба й досі не збагнули, чи ще не розумієте? Чи ваше серце все ще скам'яніле? ¹⁸ Маючи очі, не бачите, маючи вуха, не чуєте? Хіба не пам'ятаєте, ¹⁹ коли п'ять хлібів Я розділив на п'ять тисяч, то скільки повних кошиків кусків зібрали? Кажуть Йому: Дванадцять. ²⁰ А як сім — на чотири тисячі, то скільки повних кошиків кусків зібрали? І вони кажуть: Сім. ²¹ Тоді Він каже їм: Ви ще не розумієте?

Чудо зцілення сліпого

²² І приходять вони до Витсаїди. І приводять до Нього сліпого, благаючи, щоби доторкнувся до нього. ²³ І, взявши сліпого за руку, Він вивів його за село, послинив йому очі, поклав руки на нього й запитав: Щось бачиш? ²⁴ Поглянувши, той каже: Бачу людей... бачу, мов дерева ходять. ²⁵ Потім Він знову поклав руки на його очі — і *тоді* той прозрів, одужав і побачив усе виразно. ²⁶ І Він відіслав його додому, кажучи: До села не заходь, [не розповідай нікому в селі].

Учні визнають Ісуса Месією

²⁷ І пішов Ісус з учнями до сіл Кесарії Филипової і дорогою розпитував Своїх учнів, говорячи їм: За кого Мене люди вважають? ²⁸ А вони у відповідь сказали, що одні — за Івана Хрестителя, інші — за Іллю, ще інші — за одного з пророків. ²⁹ І ще запитав їх: А ви ж за кого Мене вважаєте? Обізвався Петро та й каже Йому: Ти — Христос. ³⁰ Тоді суворо наказав їм, щоб нікому не розповідали про Нього.

Ісус говорить про Свої страждання, смерть і воскресіння

³¹ І Він почав їх навчати, що Людському Синові треба буде багато постраждати, і відцураються від Нього старші, первосвященники та книжники; і вб'ють Його, але через три дні Він воскресне. ³² І слово говорив Він відверто. А Петро відкликав Його вбік і почав перечити Йому. ³³ А Він, обернувшись і поглянувши на учнів Своїх, докірливо сказав Петрові: Іди геть від Мене, сатано, бо не думаєш про те, що Боже, а про те, що людське!

Узявши хреста, іди за Христом

³⁴ І, покликавши людей та Своїх учнів, сказав їм: Хто хоче йти за Мною, нехай зречеться себе самого, візьме свій хрест і йде за Мною. ³⁵ Адже коли хто хоче душу свою спасти, той погубить її, а хто погубить свою душу задля Мене і Євангелія, той спасе її.

³⁶ Бо яка користь людині, якщо придбає весь світ, але напасть душу свою? ³⁷ Або що дасть людина взамін за душу свою? ³⁸ Бо коли хто посоромиться Мене і Моїх слів перед цим перелюбним і грішним родом, того і Син Людський посоромиться, коли прийде в славі Свого Отця з ангелами святими!

Преображення Господнє

9 Ісус промовив до них: Запевняю вас: деякі з тих, які стоять отут, не зазнають смерті, доки не побачать Боже Царство, що прийшло в могутності. ² А через шість днів Ісус бере Петра, Якова та Івана і виводить тільки їх самих на високу гору. І Він преобразився перед ними. ³ Одяг Його став блискучим і таким білосніжним, що жодний білильник на землі не зміг би так вибілити. ⁴ І з'явився їм Ілля з Мойсеєм, які розмовляли з Ісусом. ⁵ І озвався Петро, і сказав Ісусові: Учителю, добре нам тут бути. Зробімо три намети: один Тобі, один Мойсеєві та один Іллі! ⁶ Однак він не знав, що говорив, — так вони були налякані. ⁷ І з'явилася хмара, яка оповила їх, і пролунав голос із хмари: Це Син Мій Улюблений, Його слухайте! ⁸ І враз, озирнувшись навколо, не побачили біля себе вже нікого, крім одного Ісуса. ⁹ А коли вони сходили з гори, Він наказав їм, щоб нікому не розповідали про те, що бачили, доки Син Людський не воскресне з мертвих. ¹⁰ І вони зберегли *те* слово для себе, допитуючись: Що то значить — з мертвих воскреснути? ¹¹ І запитували Його, мовлячи:

Чому книжники кажуть, що спершу потрібно прийти Іллі? ¹² Він же пояснив їм: Ілля прийде раніше і приготує все. Тож написано про Сина Людського, що Він має багато постраждати і бути зневаженим. ¹³ Та кажу вам, що Ілля прийшов, але зробили з ним те, що хотіли, як написано про нього.

Вигнання німого духа. Сила молитви й посту

¹⁴ Повернувшись до учнів, вони побачили безліч людей довкола них та книжників, які сперечалися з ними. ¹⁵ Як тільки ці люди побачили Його, зніяковіли і, підбігши, привітали Його. ¹⁶ А Він запитав їх: Про що сперечаєтеся між собою? ¹⁷ І відповів Йому один з натовпу: Учителю, я привів до Тебе свого сина, який має німого духа. ¹⁸ Як тільки де схопить його, то кидає ним, і він піну пускає, скрегоче зубами, ціпеніє. Просив я Твоїх учнів, щоб вигнали його, але вони не змогли! ¹⁹ А Він у відповідь каже їм: О роде невірний, доки Я буду між вами? Доки Я буду терпіти вас? Приведіть його до Мене! ²⁰ І його привели до Нього. Дух, побачивши Його, відразу затряс *хлопцем*. Упавши на землю, *той* качався, пускаючи піну. ²¹ Ісус запитав його батька: Скільки часу, як це сталося з ним? Той відповів: З дитинства. ²² Часто кидає його у вогонь і воду, щоби погубити його. Якщо можеш, допоможи нам, змиloserдсь над нами! ²³ А Ісус сказав йому: Щодо «якщо можеш», то все можливе віруючому! ²⁴ Тут батько дитини, скрикнувши, [зі сльозами] вигукнув: Вірю! Допоможи моєму невірству! ²⁵ Зауваживши, що збігається натовп, погрозив нечистому духові,

кажучи йому: Духу німий і глухий, Я тобі наказую: вийди з нього і більше не входи у нього! ²⁶ Закричавши, *дух* сильно затряс ним і вийшов, а *хлопець* став як мертвий, так що деякі говорили, що він помер. ²⁷ А Ісус узяв його за руку, підвів його, і той устав. ²⁸ Коли Він зайшов у дім, учні наодинці стали запитувати Його: Чому ми не змогли його вигнати? ²⁹ А Він сказав їм: Це поріддя нічим не можна вигнати, хіба що молитвою [і постом].

Ісус нагадує про Свою смерть і воскресіння

³⁰ Вийшовши звідти, вони пішли через Галилею. Та *Ісус* не бажав, щоби хтось довідався. ³¹ Він навчав Своїх учнів і говорив їм, що Син Людський буде виданий у руки людей, і вб'ють Його, і, будучи вбитий, Він через три дні воскресне. ³² Вони не розуміли *цих* слів, але боялися Його запитати.

Найбільший у Царстві Небесному

³³ Прибули вони в Капернаум. А коли Він був у домі, то запитав їх: Що це дорогою ви обговорювали? ³⁴ Вони ж мовчали, бо сперечалися один з одним дорогою, хто з *них* більший. ³⁵ Сівши, Він покликав дванадцятьох і каже їм: Якщо хто хоче бути першим, нехай буде між усіма найменший і всім слугою. ³⁶ І, взявши дитину, Він поставив її посеред них, обійняв і сказав їм: ³⁷ Якщо хто ось таку одну дитину прийме в Моє Ім'я, *той* Мене приймає, а хто Мене приймає, *той* не Мене приймає, але Того, Хто Мене послав.

Хто не проти нас, той за нас

³⁸ Іван Йому відповів: Учителю, ми бачили одного, [який не ходить з нами], котрий Твоїм Ім'ям виганяв бісів; і ми заборонили йому, бо він не ходить з нами. ³⁹ А Ісус сказав: Не забороняйте йому. Бо немає такого, хто зробив би чудо в Моє Ім'я і зміг би відразу Мене лихословити; ⁴⁰ бо хто не проти нас, той за нас.

⁴¹ І коли хто напоїть вас чашкою води в [Моє] Ім'я, — адже ви Христові, — то правду кажу вам, що не втратить він своєї нагороди.

Спокуси треба побороти

⁴² А коли хто спокусить одного із цих малих, які вірять у Мене, то краще йому було би прив'язати жорновий камінь на свою шию і кинутися в море.

⁴³ І якщо тебе спокушає твоя рука, відрубай її; краще тобі калікою увійти до життя, ніж, маючи обидві руки, потрапити до геєни, у негасимий вогонь, ⁴⁴ [де черв'як не гине, і вогонь не гасне]. ⁴⁵ І якщо твоя нога спокушає тебе, відрубай її; краще тобі увійти до життя кульгавим, аніж з обома ногами бути вкиненим до геєни, ⁴⁶ [у вогонь негасимий, де черв'як не гине, і вогонь не гасне].

⁴⁷ І якщо твоє око спокушає тебе, вибери його; краще тобі з одним оком увійти до Божого Царства, ніж, маючи дві очі, бути вкиненим у геєну, ⁴⁸ де їхній черв'як не гине, і вогонь не гасне. ⁴⁹ Бо кожний вогнем буде посолений, [і всяка жертва посолиться сіллю]. ⁵⁰ Сіль — добра річ; якщо

ж сіль стане несолоною, то чим посолите її? Майте сіль у собі та зберігайте мир між собою.

Про розлучення

10 Вийшовши звідти, Він приходить на територію Юдеї, що на другому боці Йордану. Збирається знову до Нього натовп, і Він, за звичаєм, знову їх навчає. ² Підійшли фарисеї та, випробовуючи Його, запитували Його, чи можна чоловікові розлучатися з дружиною. ³ Він же у відповідь сказав їм: Що вам заповів Мойсей? ⁴ А вони промовили: Мойсей заповів написати листа про розлучення і відпустити. ⁵ Ісус же сказав їм: Він вам написав цю заповідь через ваше жорстокосердя. ⁶ Але від початку творіння [Бог] створив їх чоловіком і жінкою. ⁷ Ось тому залишить чоловік свого батька й матір і з'єднається зі своєю дружиною, ⁸ і будуть двоє одним тілом, так що вони вже не двоє, а одне тіло. ⁹ Отже, що Бог поєднав, те людина хай не розлучає! ¹⁰ Вдома учні знову розпитували Його про це. ¹¹ І Він каже їм: Якщо хто розлучиться зі своєю дружиною та одружиться з іншою, той чинить проти неї перелюб; ¹² і якщо вона розлучиться зі своїм чоловіком і вийде заміж за іншого, то й вона чинить перелюб.

Будьте, як діти

¹³ І приносили до Нього дітей, щоби доторкнувся до них. А учні забороняли їм. ¹⁴ Побачивши це, Ісус обурився і ска-

зав їм: Пропустіть дітей, хай приходять до Мене, і не забороняйте їм, бо таким належить Царство Боже. ¹⁵ Запевняю вас: якщо хто не прийме Божого Царства, як дитина, той не увійде до нього! ¹⁶ Він обійняв їх і, поклавши на них руки, благословив.

Багатому важко увійти в Царство Боже

¹⁷ А як Він вирушав у дорогу, один підбіг, упав на коліна й запитав Його: Учителю добрий, що маю робити, аби успадкувати вічне життя? ¹⁸ Ісус сказав йому: Чому називаєш Мене добрим? Ніхто не є добрим, один лише Бог. ¹⁹ Знаєш заповіді: Не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не свідчи неправдиво, не кривди, шануй свого батька та матір? ²⁰ Той сказав йому: Учителю, усе це я зберіг з малих літ! ²¹ Поглянувши на нього з любов'ю, Ісус сказав йому: Одного бракує тобі: піди і все, що маєш, продай та роздай бідним, — і будеш мати скарб на небі. А тоді приходи, [бери свій хрест] і йди за Мною! ²² Він же, засмутившись від сказаного, відійшов пригнічений, бо мав велике багатство. ²³ І, поглянувши навколо, Ісус каже Своїм учням: Як важко тим, хто має багатство, увійти в Царство Боже! ²⁴ Учні були вражені тими словами. А Ісус знов у відповідь каже їм: Діти, як важко [тим, які надіються на багатство], увійти в Царство Боже! ²⁵ Легше верблюдові пройти крізь вушко голки, ніж багатому увійти в Царство Боже! ²⁶ Вони ще більше дивувалися, говорячи між собою: Хто ж тоді може спастися? ²⁷ Поглянув на них Ісус та й каже:

Для людей це неможливе, але не для Бога, бо для Бога все можливе.

Нагорода тим, хто слідує за Христом

²⁸ Тут Петро почав говорити Йому: Ось ми залишили все й пішли за Тобою. ²⁹ Ісус промовив: Запевняю вас: немає нікого, хто залишив би дім, або братів, або сестер, або матір, або батька, [або дружину], або дітей, чи поля — заради Мене й заради Євангелія — ³⁰ і при цьому не одержав би в сто разів більше вже тепер, у цей час, в умовах переслідувань, — і домів, і братів, і сестер, і матерів, і дітей, і поля, а в майбутньому віці — вічне життя! ³¹ Багато перших стануть останніми, а останні — першими.

Попереду — страждання, смерть і воскресіння

³² Вони ж були в дорозі, прямуючи до Єрусалима. Попереду йшов Ісус. А учні, ідучи слідом, були дуже здивовані та охоплені страхом. Покликавши знову дванадцятьох, Він почав їм говорити про те, що має з Ним статися: ³³ Ось ми йдемо до Єрусалима, і Син Людський буде виданий первосвященникам і книжникам, і засудять Його на смерть, і видадуть язичникам; ³⁴ і будуть глумитися з Нього, і оплюють Його, і бичуватимуть Його, і вб'ють, а через три дні Він воскресне.

Як стати великим

³⁵ Підійшли до Нього Яків та Іван — Зеведеєві сини, і сказали Йому: Учителю, хочемо, щоб Ти нам зробив те, про що попросимо Тебе. ³⁶ Він сказав їм: А що ви хочете, щоб Я зробив для вас? ³⁷ Вони ж сказали Йому: Зроби нам так, щоб ми — один праворуч Тебе, а інший ліворуч — сиділи у славі Твоїй. ³⁸ Ісус же сказав їм: Ви не знаєте, чого просите. Чи можете ви пити ту чашу, котру Я п'ю, і хреститися хрещенням, котрим Я хрещуся? ³⁹ Вони сказали Йому: Можемо! Ісус же відповів їм: Чашу, котру Я п'ю, ви будете пити, і хрещенням, котрим Я хрещуся, будете хрещені. ⁴⁰ Але щоб сісти праворуч Мене чи ліворуч, — давати не Мені, це тим, кому приготовлено. ⁴¹ Коли *це* почули десятеро *учнів*, то обурилися на Якова й Івана. ⁴² А Ісус, покликавши їх, каже їм: Ви знаєте, що ті, кого вважають володарями народів, панують над ними, а їхні вельможі гноблять їх. ⁴³ Але не так буде між вами: якщо хтось між вами хоче бути великим, нехай буде вам слугою. ⁴⁴ І якщо хтось між вами хоче бути першим, нехай буде для всіх рабом. ⁴⁵ Адже й Син Людський не прийшов, щоб служили Йому, але щоб послужити і душу Свою віддати як викуп за багатьох!

Ісус зціляє сліпого Вартимея

⁴⁶ І прийшли вони в Єрихон. А коли Він зі Своїми учнями і великим натовпом виходив з Єрихона, то син Тимея, Вартимей¹, сліпий жебрак, сидів край дороги. ⁴⁷ Почувши, що це Ісус Назарянин, він почав кричати, гу-

каючи: Сину Давидів, Ісусе, змилуйся наді мною! ⁴⁸ І багато погрожували йому, щоби замовк. Та він ще дужче кричав: Сину Давидів, помилуй мене! ⁴⁹ А Ісус, зупинившись, сказав: Покличте його! Вони закликали сліпця і сказали йому: Кріпися, вставай, Він кличе тебе! ⁵⁰ Той скинув свого плаща, підскочив і прийшов до Ісуса. ⁵¹ І у відповідь Ісус промовив до нього: Що ти хочеш, щоб Я зробив для тебе? Сліпий відказав Йому: Учителю, щоб я прозрів! ⁵² Ісус же сказав йому: Іди, віра твоя спасла тебе! І він відразу прозрів і пішов дорогою за Ним.

Славний в'їзд у Єрусалим

11 Коли вони наблизилися до Єрусалима, до Витфагії та Витанії, до гори Оливної, Він послав двох Своїх учнів ² і сказав їм: Ідіть до села, що перед вами, і як тільки ввійдете до нього, знайдете прив'язаного молодого осла, на якого ще ніхто з людей не сідав; відв'яжіть його і приведіть. ³ А коли хто запитає вас: Навіщо це ви робите? — то скажіть: Господь потребує його, — Він відразу ж відішле його назад. ⁴ І вони пішли, знайшли осла, прив'язане до воріт ззовні на узбіччі, і почали відв'язувати його. ⁵ Дехто з тих, які там стояли, говорили їм: Що це ви робите? Навіщо відв'язуєте осла? ⁶ А вони відказали їм так, як звелів Ісус; тоді відпустили їх. ⁷ І привели осла до Ісуса, поклали на нього свої плащі, і Він сів на нього. ⁸ Багато хто стелив свій одяг на дорозі, інші ж різали гілки на полях [і стелили по дорозі]. ⁹ І ті, які йшли попереду, і ті, які йшли слідом за Ним, вигуку-

вали: Осанна! Благословенний, Хто йде в Ім'я Господнє! ¹⁰ Благословенне прийдешне царство батька нашого Давида! Осанна на висотах! ¹¹ Ісус увійшов у Єрусалим — до храму. Оглянув усе. Та оскільки була вже пізня година, Він пішов з дванадцятьма до Витанії.

Неплідна смоківниця

¹² Наступного дня, як вони вийшли з Витанії, Він зголоднів. ¹³ І, побачивши здалека смоківницю, вкрити листям, Він підійшов: може, щось знайде на ній. Але, наблизившись до неї, Він нічого не знайшов, окрім листя, бо не була ще пора на смокви. ¹⁴ Озвався і промовив Він до смоківниці: Хай з тебе ніколи більше ніхто плоду не їсть! І чули те Його учні.

Ісус звільняє храм від торговців

¹⁵ І вони прийшли в Єрусалим. А увійшовши до храму, Він почав виганяти тих, які продавали й купували в храмі, поперекидав столи міняльників грошей і ослони тих, які продавали голубів, ¹⁶ та не дозволяв, щоб носили речі через храм. ¹⁷ І Він навчав їх, кажучи їм: Хіба не написано, що дім Мій назветься домом молитви для всіх народів? А ви його зробили печерою розбійників! ¹⁸ І почули про це книжники та первосвященики, і шукали нагоди, як би то Його погубити, але боялися, бо весь народ захоплювався Його вченням. ¹⁹ А як ставало пізно, вони виходили за межі міста.

Майте віру Божу

²⁰ Проходячи вранці, вони побачили смоківницю, яка вся аж від кореня всохла. ²¹ І, згадавши, Петро каже Йому: Учителю, дивися: смоківниця, яку Ти прокляв, усохла! ²² У відповідь Ісус промовив до них: Майте віру Божу! ²³ Запевняю вас, що коли хто цій горі скаже: Зрушся і кинься в море, — і не буде сумніватися у своєму серці, але буде вірити, що станеться згідно зі сказаним, — то так і буде йому. ²⁴ Тому Я кажу вам: Усе, про що молитесь і просите, — вірте, що одержите, і сповниться вам. ²⁵ І коли ви стоїте на молитві, прощайте, коли маєте щось проти когось, щоб і ваш Отець Небесний простив вам ваші провини. ²⁶ [Коли ж ви не прощаєте, то й ваш Отець Небесний не прощатиме вам ваших провин].

Питання про Ісусову владу

²⁷ І знову вони прийшли до Єрусалима. Коли Він ходив у храмі, підійшли до Нього первосвященики, книжники і старші, ²⁸ та й кажуть Йому: Якою владою Ти все це робиш? Або хто дав Тобі владу чинити оце? ²⁹ А Ісус відповів їм: Запитаю вас [і Я] дещо. Якщо відповісте, то і Я скажу вам, якою владою це чиню. ³⁰ Хрещення Івана було з неба чи від людей? Дайте мені відповідь! ³¹ Вони міркували між собою, говорячи: Якщо скажемо, що з неба, то запитає: Чому ж ви йому не повірили? ³² А якщо скажемо, що від людей... Вони боялися народу, адже всі вважали Івана за справжнього пророка. ³³ Тому у відповідь сказали Ісусові:

Не знаємо! А Ісус їм каже: То і Я не скажу вам, якою владою це чиню!

Притча про злочинних винарів

12 *Ісус почав промовляти до них у притчах. Один чоловік насадив виноградник, зробив огорожу, зладнав виноградну давильню, збудував башту і, передавши все винарям, від'їхав. ² У певний час він послав раба до винарів узяти від винарів частину з врожаю виноградника. ³ А вони, схопивши його, побили й відіслали ні з чим. ⁴ І він знову послав до них іншого раба, — і цьому побили голову та зневажили. ⁵ І він послав ще одного, а того вони вбили. Отак і інших: деяких били, інших убивали. ⁶ Ще мав він єдиного улюбленого сина. Нарешті він послав його до них, вважаючи: Мого сина вони пошанують! ⁷ Але ті винарі вирішили між собою: Це ж спадкоємець! Давайте його вб'ємо — і спадщина буде наша! ⁸ І, схопивши, вони вбили його й викинули з виноградника. ⁹ Отже, що зробить господар виноградника? Він прийде і вигубить винарів, а виноградник віддасть іншим. ¹⁰ Хіба не читали ви цього Писання: Камінь, що його відкинули будівничі, наріжним каменем став! ¹¹ Від Господа сталося це, і воно є дивним в очах наших! ¹² І вони шукали нагоди Його схопити, бо зрозуміли, що цю притчу сказав Він про них, але боялися юрби. Тож, залишивши Його, відійшли.*

Кесареве — кесареві, а Боже — Богові

¹³ І вони послали до Нього деяких з фарисеїв та іродіян, щоб ті впіймали Його на слові. ¹⁴ Ті підійшли та й кажуть Йому: Учителю, знаємо, що Ти справедливий, ні на кого не зважаєш, на людське обличчя не дивишся, а правдиво навчаєш доріг Божих. Чи годиться давати податок кесареві, чи ні? Давати нам чи не давати? ¹⁵ Він же, знаючи їхнє лицемірство, сказав їм: Чому ви Мене випробовуєте? Принесіть Мені динарій, щоб Я його побачив. ¹⁶ І вони принесли. А Він каже їм: Чий це образ і напис? І вони відповіли Йому: Кесаря. ¹⁷ Тоді Ісус сказав їм: Кесареве віддайте кесареві, а Боже — Богові! І вони дивувалися з Нього.

Питання про воскресіння з мертвих

¹⁸ І прийшли до Нього садукеї¹, — ті, які кажуть, *нібито* немає воскресіння, — і запитують Його, кажучи: ¹⁹ Учителю, Мойсей написав нам, що коли в когось помре брат і залишить дружину, а дітей не залишить, то нехай візьме брат дружину *померлого* та й відновить потомство своєму братові. ²⁰ Було сім братів. Перший узяв дружину, але помер, не залишивши дітей. ²¹ Другий узяв її, і він помер, не залишивши дітей; і третій також. ²² І [взяли її] так семеро, — і не залишили *по собі* потомства. Після всіх померла й жінка. ²³ У воскресінні, коли вони воскреснуть, кому з них буде вона дружиною? Адже семеро її мали за дружину! ²⁴ Ісус сказав їм: Хіба не тому ви помиляєтеся, що не знаєте ні Пи-

сання, ні Божої сили? ²⁵ Адже коли воскреснуть із мертвих, то не одружуються і не виходять заміж, але є такими, як ангели на небі. ²⁶ А про мертвих, які воскресают, хіба ви не читали в книгах Мойсея про те, що сказав йому Бог біля куща: Я — Бог Авраама, і Бог Ісаака, і Бог Якова? ²⁷ Він — Бог не мертвих, а живих! [Отже], ви дуже помиляєтесь!

Дві найбільші заповіді

²⁸ А один із книжників, почувши їхню суперечку і побачивши, як добре Він їм відповів, підійшов і запитав Його: Яка заповідь є першою з усіх? ²⁹ Ісус відповів: Перша є: Слухай, Ізраїлю: наш Господь Бог — єдиний Господь. ³⁰ І ще: Любитимеш Господа, Бога свого, усім серцем своїм, і всією своєю душею, і всім своїм розумом, і всією своєю силою. [Це перша заповідь]. ³¹ [І друга, подібна до неї]: Любитимеш свого ближнього, як самого себе! Іншої, більшої заповіді від цих немає. ³² І сказав Йому книжник: Добре, Учителю, по правді відповів Ти, що Бог є один і немає іншого, крім Нього, ³³ і що любити Його всім серцем, усім розумом, [усією душею], усією силою, і що любити ближнього, як себе самого, — це більше за всякі всепалення² та жертви. ³⁴ А Ісус, побачивши, що він розумно відповів, сказав йому: Ти недалеко від Божого Царства! І ніхто не наважувався Його більше запитувати.

Чий Син Христос?

³⁵ І у відповідь Ісус, навчаючи в храмі, сказав: Як можуть книжники говорити, що Христос є Син Давидів? ³⁶ Сам Давид промовив *під впливом* Святого Духа: Промовив Господь до мого Господа: Сядь праворуч Мене, доки не покладу Твоїх ворогів під Твої ноги. ³⁷ Сам Давид називає Його Господом, то як же Він може бути його сином? І багато людей слухали Його з насолодою.

Стережіться книжників

³⁸ І Він казав у навчанні Своему: Стережіться книжників, які люблять проходжуватися в довгих шатах, приймати вітання на майданах, ³⁹ перші місця в синагогах та почесні місця на бенкетах; ⁴⁰ які поглинають доми вдовиць, але довго напоказ моляться, — вони дістануть найсуворіший присуд! Дар вдови — найбільший ⁴¹ Сівши напроти скарбниці, Він дивився, як люди кидають мідяки до скарбниці. Численні багатії вкидали чимало. ⁴² І підійшла одна бідна вдова, і вкинула дві лепти, тобто кодрант. ⁴³ І, покликавши Своїх учнів, Він сказав їм: Запевняю вас, що ця бідна вдова вкинула більше за всіх тих, які кидали тут до скарбниці, ⁴⁴ бо всі кидали з надлишку, а вона дала зі своєї убогості все, що мала, весь свій прожиток.

Храм буде зруйнований

13 Коли Ісус виходив з храму, один з Його учнів сказав Йому: Учителю, поглянь, яке каміння, які будівлі! ² А Ісус сказав йому: Чи бачиш ці великі будівлі? Не залишиться тут каменя на камені, котрий не був би зруйнований!

Ознаки наближення кінця світу

³ Коли Він сидів на Оливній горі напроти храму, запитували Його на самоті Петро, Яків, Іван та Андрій: ⁴ Скажи нам, коли це буде і яка ознака, коли все те має здійснитися? ⁵ Ісус почав їм говорити: Стережіться, щоб хтось вас не ввів в оману, ⁶ бо багато хто прийде під Моїм Ім'ям, мовлячи, що це Я. І багатьох введуть в оману. ⁷ Коли почуєте про війни, воєнні чутки, то не лякайтеся, бо має так статися, але *це* ще не кінець. ⁸ Адже повстане народ проти народу, царство проти царства; будуть місцями землетруси, буде голод [і розруха]. Це початок страждань. ⁹ Стережіться ж самі. Видаватимуть вас на суди, і в синагогах будуть вас бити, і станете перед правителями та царями через Мене, їм на свідчення. ¹⁰ Але спершу Євангеліє має бути проповідуване між усіма народами. ¹¹ І коли поведуть вас видавати, не журіться наперед, що маєте говорити. Бо те, що буде вам дано тієї години, це й говорити, — адже не ви будете говорити, але Дух Святий. ¹² І видаватиме на смерть брат брата, батько — дитину; повстануть діти проти батьків і вбиватимуть їх. ¹³ І всі будуть ненавидіти вас за Моє Ім'я. А той, хто витримає до

кінця, буде спасенний. ¹⁴ Коли ж побачите гидоту спустошення, що встановлена там, де не слід, — хто читає, нехай розуміє, — тоді ті, хто в Юдеї, хай утікають у гори, ¹⁵ а хто на даху, хай не спускається [в дім], навіть хай не входить узяти щось зі свого дому. ¹⁶ І хто на полі, хай не вертається назад, щоб узяти свій одяг. ¹⁷ Горе ж вагітним і тим, які годуватимуть грудьми у ті дні. ¹⁸ Моліться ж, щоб [ваша втеча] не сталася зимою, ¹⁹ бо тими днями буде таке горе, якого не було від початку світу, що його створив Бог, і аж донині, і більше не буде! ²⁰ І коли б Господь не вкоротив *тих* днів, то не спаслася б жодна людина. Але заради вибраних, яких Він вибрав, Він укоротив *ті* дні. ²¹ Якщо тоді хто скаже вам: Ось тут Христос! Он там! — не вірте. ²² Адже постануть лжемесії та лжепророки й чинитимуть ознаки та чудеса, щоби звести, якщо вдасться, і вибраних. ²³ Ви ж стережіться! Я все сказав вам наперед.

Прихід Сина Людського

²⁴ Але в ті дні, після того горя, сонце померкне, і місяць не дасть свого світла, ²⁵ і зорі падатимуть з неба, і небесні сили захитаються. ²⁶ І тоді побачать Сина Людського, Який іде на хмарах з великою силою і славою. ²⁷ І тоді Він пошле ангелів, збере Своїх вибраних із чотирьох вітрів, від краю землі — до краю неба.

Навчіться від смоківниці

²⁸ Навчіться притчі від смоківниці. Коли вже її гілки стають м'якими і випускають листя, то знаєте, що близько літо. ²⁹ Так і ви, коли побачите, що це збувається, то знайте, що близько, вже при дверях. ³⁰ Запевняю вас, що не мине рід цей, як усе це збудеться. ³¹ Небо й земля проминуть, а Мої слова не проминуть.

Будьте готові, бо часу кінця світу ніхто не знає

³² Про той же день або годину не знає ніхто: ні ангели на небі, ні Син, а тільки Отець. ³³ Стережіться, пильнуйте [і моліться], бо не знаєте, коли *той* час настане. ³⁴ Як той чоловік, який, відходячи, залишив свій дім, дав своїм рабам владу, кожному його діло, а сторожеві наказав пильнувати. ³⁵ Тому пильнуйте, бо не знаєте, коли господар повернеться: увечері, опівночі, чи як заспіває півень, ³⁶ чи вранці, щоб коли несподівано прийде, не знайшов вас сплячими. ³⁷ А що Я вам кажу, кажу всім: Пильнуйте!

Змова проти Ісуса

14 Через два дні була Пасха й Опрісноки. Первосвященики та книжники шукали, як би Його підступом схопити та вбити. ² Але, казали, щоб не на свято, аби не сталося *якогось* заколоту в народі.

Добре діло жінки

³ Коли був Він у Витанії в домі Симона прокаженого і сидів за столом, прийшла жінка, яка мала алебастрову посудину чистого дорогоцінного нардового мира¹. Навбивши алебастрову посудину, вона вилила *миро* на Його голову. ⁴ Деякі обурювалися між собою [і говорили]: Навіщо така трата мира? ⁵ Це миро можна продати більше ніж за триста динаріїв і роздати бідним! Тож докоряли їй. ⁶ А Ісус сказав: Облиште її. Навіщо завдаєте їй болю? Вона добре діло зробила Мені! ⁷ Ви завжди маєте бідних біля себе і будь-коли можете робити їм добро; Мене ж не завжди ви маєте. ⁸ Що вона могла — те й зробила: заздалегідь намастила Мое тіло перед похороном. ⁹ Запевняю вас: де тільки буде проповідуватися [це] Євангеліє в усьому світі, — те, що вона зробила, буде сказано в її пам'ять!

Юда погоджується видати Ісуса

¹⁰ Юда Іскаріотський, один з дванадцятьох, пішов до первосвящеників, щоб видати їм Його. ¹¹ А як вони це почули, то зраділи й обіцяли йому срібняків дати. І він шукав, як би Його в слушний час видати.

Ісус споживає зі Своїми учнями пасху

¹² Першого дня Опрісноків, коли приносили пасхальну жертву, Його учні говорять Йому: Де Ти хочеш, щоб ми пішли приготувати пасху, аби Ти спожив? ¹³ Він посилає двох Своїх учнів і каже їм: Ідіть до міста, зустрінете вас чо-

ловік, який буде нести в глечикові воду, — ступайте за ним. ¹⁴ Куди він увійде, скажіть господареві *того* дому, що Вчитель каже: Де Моя світлиця, в якій Я буду споживати з Моїми учнями пасху? ¹⁵ І він вам покаже велику кімнату: прибрану, готову; там ви і приготуйте для нас. ¹⁶ І відійшли учні, і прийшли в місто, і знайшли так, як Він сказав їм, — і приготували пасху. ¹⁷ А коли настав вечір, Він прийшов з дванадцятьма. ¹⁸ І як вони сиділи за столом та їли, Ісус сказав: Запевняю вас, що один з вас, який їсть зі Мною, видасть Мене. ¹⁹ Вони почали сумувати й один за одним запитували Його: Чи не я? [І інший: Чи це не я?] ²⁰ Він же сказав їм: Один з дванадцятьох, хто вмочає зі Мною в одній мисці. ²¹ І хоча Син Людський іде так, як написано про Нього, та горе тій людині, через яку Син Людський буде виданий. Краще було б тій людині не народитися! ²² Коли вони їли, [Ісус] узяв хліб, поблагословив, переломив, подав їм і сказав: Прийміть, [споживайте], це тіло Моє! ²³ І, взявши чашу, Він віддав подяку, подав їм — і всі пили з неї. ²⁴ І Він промовив до них: Це кров Моя [Нового] Завіту, яка проливається за багатьох. ²⁵ Запевняю вас, що більше не буду пити з плоду виноградного аж до того дня, коли його буду пити новим у Божому Царстві! ²⁶ І, заспівавши, вони вийшли на Оливну гору.

Усі учні спокусяться

²⁷ І каже їм Ісус: Усі ви спокуситесь, бо написано: Вражу Пастиря — і розбредуться вівці. ²⁸ Але потім, коли Я воскресну, то випереджу вас у Галилеї. ²⁹ А Петро сказав Йому: Хоч і всі спокусяться, але не я! ³⁰ Та Ісус йому сказав: Запевняю тебе, що ти нині, цієї ж ночі, перш ніж двічі заспіває півень, тричі відречешся від Мене! ³¹ Однак він ще сильніше запевняв: Хоч мав би я померти з Тобою, — все одно не відречуся від Тебе! Так само говорили й усі *інші*.

Ісус молиться в Гетсиманії

³² І прийшли вони до місця, що зветься Гетсиманія; Він каже Своїм учням: Посидьте тут, поки Я помолюся. ³³ Він узяв із Собою Петра, Якова та Івана і почав сумувати й тривожитися, ³⁴ та казати їм: Смертельним смутком охоплена душа Моя, — залишайтеся тут і пильнуйте! ³⁵ Відійшовши трохи, Він упав на землю і молився, щоб, коли це можливо, минула Його ця година. ³⁶ І Він казав: Авва, Отче! Для Тебе можливе все! Забери цю чашу від Мене! Але хай буде не те, що Я хочу, але те, що Ти! ³⁷ Він приходить і знаходить, що вони заснули, і каже Петрові: Симоне, ти спиш? Чи не міг ти попильнувати однієї години? ³⁸ Пильнуйте й молитесь, щоб не потрапити в спокусу, бо дух бадьорий, а тіло немічне! ³⁹ І Він пішов знову, помолився, промовивши ті самі слова. ⁴⁰ А повернувшись, знайшов, що вони знову спали, бо очі їхні стали важкими, — та й не мали що відповісти. ⁴¹ Він приходить утретє і каже їм: Ви

ще спите й відпочиваєте? Досить, прийшла година: і ось, Син Людський видається в руки грішників. ⁴² Уставайте, ходімо! Вже підійшов Мій зрадник!

Схоплення Ісуса

⁴³ Він ще говорив, як ураз з'явився Юда, один із дванадцятьох, і з ним юрба з мечами та киями, — від первосвящеників, книжників і старших. ⁴⁴ Той, хто зрадив Його, дав їм знак, кажучи: Кого я поцілую, *то* є Він; схопіть Його та уважно ведіть! ⁴⁵ І прийшовши, він відразу підійшов до Нього і каже: Учителю! — і поцілував Його. ⁴⁶ Вони ж наклали свої руки на Нього і схопили Його. ⁴⁷ Один із тих, які стояли, вихопив меч і вдарив раба первосвященика й відтяв йому вухо. ⁴⁸ Ісус сказав їм у відповідь: Як проти розбійника ви вийшли з мечами та киями, щоб Мене схопити. ⁴⁹ Щодня був Я з вами, навчав у храмі, однак ви не схопили Мене. Але нехай збудеться Писання! ⁵⁰ І, залишивши Його, усі *учні* втекли. ⁵¹ А один юнак ішов за Ним, обгорнувшись по нагому в покривало. Вони схопили і його. ⁵² Та він, залишивши покривало, втік [від них] голим.

Суд над Ісусом у первосвященика

⁵³ А Ісуса повели до первосвященика. Там зійшлися всі первосвященики, старші та книжники. ⁵⁴ Петро ж відда-лік йшов слідом за Ним — аж у двір первосвященика. І він сів зі слугами, та й грівся біля вогню. ⁵⁵ А первосвященики і весь синедріон шукали свідчення проти Ісуса,

щоб Його вбити, та не знаходили. ⁵⁶ Багато хто неправдиво свідчив проти Нього, але ті свідчення не збігалися. ⁵⁷ Деякі вставали і лжесвідчили проти Нього так: ⁵⁸ Ми чули, як Він говорив, що зруйнує цей рукотворний храм і за три дні збудує інший, нерукотворний! ⁵⁹ Але й це їхнє свідчення не підтвердилося. ⁶⁰ Тоді первосвященик, ставши посередині, запитав Ісуса, кажучи: Не відповідаєш нічого на те, що проти Тебе свідчать? ⁶¹ Але Він мовчав і не відповідав нічого. Знову первосвященик запитав Його і каже Йому: Чи ти є Христос, Син Благословенного? ⁶² А Ісус сказав: Я є, і ви побачите Сина Людського, Який сидітиме праворуч Сили та йтиме на хмарах небесних! ⁶³ Первосвященик роздер на собі одяг і сказав: Навіщо потрібні нам ще свідки? ⁶⁴ Ви чули хулу. Як ви вважаєте? І всі вони присудили, що Він повинен померти. ⁶⁵ Деякі почали плювати на Нього, закривати Його обличчя, бити по щоках, *ще* й приказувати Йому: Пророкуй! І слуги також били Його в обличчя.

Зречення Петра

⁶⁶ Петро був унизу на подвір'ї. Прийшла одна зі служниць первосвященика, ⁶⁷ побачила Петра, який грівся, глянула на нього й каже: І ти був з Ісусом Назарянином! ⁶⁸ Але він відрікся, кажучи: Я не знаю і не розумію, про що ти говориш! І вийшов геть у переддвір'я. І тут заспівав півень. ⁶⁹ Служниця, побачивши його знову, почала говорити присутнім, що він — *один* з них. ⁷⁰ Він знову відрікся. Невдовзі присутні почали говорити Петрові: Справді, ти з них, бо ти — галилеєць [і мова твоя подібна]. ⁷¹ А він

почав зарікатися і клястися, що не знає *того* Чоловіка, про Якого вони говорять. ⁷² І тут вдруге заспівав півень. І згадав Петро слова, які йому сказав Ісус: Перш ніж півень двічі заспіває, ти тричі зречешся Мене! І, згадавши, він почав плакати.

Ісус перед Пилатом

15 Рано-вранці первосвященики зі старшими, книжниками та всім синаєдріоном учинили раду; зв'язавши Ісуса, повели й передали Пилатові. ² І запитав Його Пилат: Ти — Цар юдеїв? А Він у відповідь мовив йому: Ти кажеш! ³ А первосвященики дуже Його звинувачували. ⁴ Пилат знову запитав Його, кажучи: Ти нічого не відповідаєш? Дивись, як багато Тебе звинувачують! ⁵ Та Ісус більше нічого не відповідав, тож дивувався Пилат. ⁶ На кожне свято він відпускав їм одного в'язня, за якого просили. ⁷ Був же один, котрий звався Вараввою, ув'язнений з бунтівниками, які під час заколоту вчинили вбивство. ⁸ Натовп підійшов і став просити, щоби поступив, як *і завжди*. ⁹ Пилат у відповідь сказав їм: Чи хочете, щоб я відпустив вам Царя юдеїв? ¹⁰ Тому що він знав, що через заздрощі первосвященики Його видали. ¹¹ Первосвященики ж підбурили юрбу, щоби краще відпустив їм Варавву. ¹² Пилат знову сказав їм у відповідь: То що хочете, щоб я вчинив з Тим, Якого ви називаєте Царем юдеїв? ¹³ Вони ж знову закричали: Розіпни Його! ¹⁴ А Пилат запитав їх: Тож яке зло вчинив Він? Та Вони ще сильніше закричали: Розіпни Його!

¹⁵ І Пилат, бажаючи догодити людям, відпустив їм Варавву, а Ісуса після бичування видав на розп'яття.

Знущення над засудженим Ісусом

¹⁶ Воїни повели Його до середини двору, тобто в преторій, і скликали весь підрозділ. ¹⁷ Зодягли Його в багряницю, поклали на Нього сплетеного тернового вінка ¹⁸ і почали вітати Його: Радій, Царю юдейський! ¹⁹ Били Його по голові тростиною, плювали на Нього і, падаючи на коліна, поклонялися Йому. ²⁰ А коли наглумилися над Ним, скинули з Нього багряницю і зодягли в Його одяг. І повели, щоб розп'яти Його.

Розп'яття Ісуса

²¹ Примусили одного перехожого — Симона Киринейського, який повертався з поля, батька Олександра та Руфа, — взяти Його хреста. ²² Привели Його на Голгофу, місце, що в перекладі означає Череповище. ²³ Давали Йому [пити] вино зі смирною, але Він не взяв. ²⁴ І розп'яли Його, і розділили Його одяг, кидаючи жереб, хто що візьме. ²⁵ Була третя година, як розп'яли Його. ²⁶ І написали Його провину так: Цар юдейський. ²⁷ З ним розп'яли двох розбійників: одного праворуч, а другого ліворуч від Нього. ²⁸ [Збулося Писання, що говорить: Його зараховано до злочинців]. ²⁹ Перехожі лихословили Його, похитуючи своїми головами й кажучи: Овва, Ти, Який руйнуєш храм і за три дні відбудуєш! ³⁰ Спаси Себе Самого — зійди з хреста! ³¹ Так само й первосвященики між собою говорили й глузували разом

із книжниками: Інших спасав, а Себе не може спасти!³² Христос, Цар Ізраїлю, нехай зійде тепер з хреста, щоб ми побачили і повірили [в Нього]! Розп'яті з Ним також насміхалися з Нього.

Ісусова смерть

³³ Коли настала шоста година, темрява оповила всю землю — до дев'ятої години.³⁴ А до дев'ятій години Ісус закричав гучним голосом: Елої, Елої, лама савахтані! Що означає в перекладі: Боже мій, Боже мій, чому ти Мене покинув?³⁵ Деякі з тих, які там стояли, почувши те, казали: Дивися, кличе Іллю!³⁶ А один, побігши, наповнив губку оцтом, прикріпив її до тростини і дав Йому пити, примовляючи: Чекайте, подивимося, чи прийде Ілля Його зняти!³⁷ Ісус голосно скрикнув — і віддав духа.³⁸ І завіса в храмі роздерлася надвоє — згори додолу.³⁹ Сотник, який стояв напроти Нього, побачивши, як Він віддав духа, промовив: Справді, Ця Людина була Божим Сином!⁴⁰ Були і жінки, які здалека дивилися: між ними — Марія Магдалина, Марія — мати Якова молодшого та Йосії і Соломія.⁴¹ Коли Він був у Галилеї, вони ходили за Ним і прислужували Йому; і було багато інших, які прийшли з Ним до Єрусалима.

Поховання Ісуса

⁴² Коли звечоріло, а була п'ятниця, яка є перед суботою, —⁴³ прийшов Йосиф, котрий з Ариматеї, — шанований радник, який сам очікував Божого Царства, — і наважився піти до Пилата й просити тіло Ісуса.⁴⁴ Пилат здивувався,

що Він уже помер; викликавши сотника, запитав Його, чи давно помер?

⁴⁵ Довідавшись від сотника, дав тіло Йосифові. ⁴⁶ Той купив полотно, зняв Його *тіло*, обгорнув полотном і поклав Його до гробниці, яка була висічена в скелі, і до входу в гробницю привалив камінь. ⁴⁷ Марія Магдалина і Марія, Йосієва *мати*, дивилися, де Його поховали.

Ангел сповіщає жінок про воскресіння Ісуса

16 Коли минула субота, Марія Магдалина, Марія, *мати* Якова, і Соломія купили пахоців, щоби піти й намастити Його.

² І на світанку першого дня тижня, як зійшло сонце, вони приходять до гробниці. ³ І говорили вони між собою: Хто відвалить нам камінь від входу в гробницю?

⁴ Та, придивившись, бачать, що камінь відвалений, хоча був дуже великий. ⁵ Увійшовши до гробниці, вони побачили зодягненого в білий одяг юнака, який сидів праворуч, і жахнулися! ⁶ А він каже їм: Не лякайтеся! Ви шукаєте Ісуса Назарянина, розіп'ятого? Він воскрес — нема Його тут! Ось місце, де поховали Його! ⁷ Ідіть і скажіть Його учням та Петрові, що Він випередить вас у Галилеї. Там ви Його побачите, як і сказав вам! ⁸ І, вийшовши, вони побігли від гробниці, бо їх охопили тремтіння і жах; та нікому нічого не сказали, бо боялися.

Ісус з'являється Своїм учням

⁹ А як воскрес Він уранці першого дня тижня, то з'явився найперше Марії Магдалині, з якої вигнав сім бісів. ¹⁰ Пішовши, вона сповістила тим, які з Ним були. Вони плакали й ридали, ¹¹ а дізнавшись, що Він живий і що вона бачила Його, не повірили. ¹² Після цього Він з'явився в іншому вигляді двом перехожим, які йшли до села. ¹³ А ті вже сповістили іншим, але і їм не повірили. ¹⁴ Нарешті Він з'явився одинадцятьом, коли вони були за столом. Він докоряв їм за невірство і твердосердя, тому що не повірили тим, які побачили Його воскреслого.

Вознесіння Ісуса на небо і проповідь учнів

¹⁵ І Він сказав їм: Ідіть по цілому світі й усьому творінню проповідуйте Євангеліє. ¹⁶ Хто повірить і охреститься, буде спасений, а хто не повірить, осуджений буде. ¹⁷ І такі ознаки будуть супроводжувати тих, хто повірив: Моїм Ім'ям виганятимуть бісів, говоритимуть новими мовами, ¹⁸ братимуть у руки зміїв; і хоча щось смертоносне вип'ють, їм незашкодить; будуть покладати руки на хворих, і вони ставатимуть здоровими. ¹⁹ Після того, як Господь Ісус промовив до них, Він вознісся на небо і сів праворуч Бога. ²⁰ Вони ж пішли і проповідували всюди, а Господь допомагав і стверджував слово чудесами, які його супроводжували. [Амінь].

Любий друже!

Ви прочитали частини цієї Євангелії від Марка. Бог бажає добра вашій душі і запевняє вас, що викладене в ній є важливими реаліями, незважаючи на те, знаєте ви про це чи ні. ...Почуйте цей застережливий голос Біблії! *«Рятуйтесь від майбутнього гніву»*. Моліться, щоб ваш розум був відкритий, — тоді ви побачите, в якій небезпеці перебуваєте, і з радістю підете за яскравим світлом Божого Слова.

Ця Євангелія була написана для вас Святим Духом. В Ісусі Бог зробився видимим, аби ви побачили усе те добро, котре є у Бога для вас. Ви, як і багато інших, котрі побачили красу Бога — вашого Творця, теж, можливо, хочете стати членом Його сім'ї. Все життя — це вибір. Від народження до самої смерті. Кожен вибір — це якась зміна. Для здійснення зміни, для реалізації вибору потрібно приймати рішення. Неможливо одночасно бути і не бути у шлюбі, неможливо бути одразу і працевлаштованим, і безробітним. Для усього переліченого і для багато чого іншого, що ми обираємо у житті, потрібно приймати рішення — брати на себе певні зобов'язання. Нейтральним бути просто неможливо. У Біблії сказано: *«Спротивляйтесь дияволу... та наблизьтесь до Бога»*. Ми не хочемо, щоб ви пішли у

пекло — у пекло ви не хочете йти самі — Бог теж не хоче, щоб ви пішли у пекло. Тому Бог запрошує вас нині зробити вибір на користь небес. Прийміть рішення сьогодні. Бог любить вас, хоче бути з вами і кличе вас. У Господа вже є приготовлене для вас місце (Івана 14:1-2). Найкраще, якщо ви готові, було б уже зараз прийняти тверде рішення, дотримуючись наведених нижче рекомендацій:

Вам слід оголосити своє рішення і сказати про нього Святій Трійці. Зробіть це вголос!

(Римлян 10:9-10). Ми рекомендуємо вам висловити власні думки приблизно у такій молитві:

Молитва про прощення та спасіння

Наш Небесний Батько, я вірю в Тебе. Я знаю, Ти створив мене. Я хочу шанувати Тебе.

Я хочу стати частиною Твоєї родини. Мені так соромно за моє минуле і те, у що я перетворив своє життя. Прости мені всі мої гріхи. Прости мене за те, що я пішов за сатаною і дав йому зруйнувати моє життя. Господи Ісусе, омий мене Твоєю святою кров'ю, яку Ти пролив на хресті за мої гріхи.

Я прошу Тебе, Господь Ісус Христос, щоб Ти став моїм Господом і Спасителем. Я знаю, що я нічого не можу зробити, щоб заробити собі вхід на небеса. Я потребу того, щоб бути перетвореним зсередини і це може

зробити лише Святий Дух. Я прошу Тебе, Дух Святий, зроби мене абсолютно новою, духовною людиною, членом Твоїї Божественної сім'ї. Дай мені Твою силу, щоб мати повну перемогу над гріхом. Я хочу бути Твоїм зараз і всю вічність. Тепер я хочу віддати Тобі своє життя, щоб хвалити і прославляти Тебе. Я віддаю себе Тобі в ім'я Отця, Сина і Святого Духа. Амінь. Алілуя!

Було б варто згодом (наступного дня) схилити коліна і підтвердити своє рішення ще раз.

Чітко зазначте своє рішення Богові! Схиливши коліна, повторіть свою молитву ще раз.

Визнання свого перетворення і свідчення про нього

Бог є вірним — тієї миті, коли ви сказали Богу про свої рішення, Він відразу очистив вас (1 Івана 1:9). Боже очищення дає мир і впевненість у прощенні. Він зробив вас членом Своєї сім'ї (Римлян 8:15). Бог зробив вас зсередини абсолютно новим творінням. Його істина є вашим запевненням (1 Івана 5:10-13). Не дозволяйте сатані-наклепнику ввести вас в оману (Об'явлення 12:10). Тепер, коли ви звернулися до Бога і Бог вас змінив, необхідно розповісти про це людям. Ви живете не у вакуумі. Ви не зможете таємно стати членом Божої сім'ї.

Це має відбутися привселюдно. Бог, сатана, люди — усі вони мають почути про ваше нове життя і побачити його.

Радійте можливості спілкуватися з Божою сім'єю і відчувати турботу Святої Трійці про вас

Усі громадяни користуються особливими привілеями та правами, але на них також покладені певні обов'язки, які відповідають їхньому новому небесному громадянству. Вам як іммігранту (Галатів 3:29), прийнятому членові (Галатів 4:5; Ефесян 1:5) до Божого Царства, треба довідатися про свої привілеї. Бог хоче, щоб ви були дуже щасливим і радісним членом Його родини. Він хоче, щоб ви були задіяні у Його Царстві. Для розуміння цих нових привілеїв необхідно читати посібник Божого Царства. Цей посібник називається Біблією. Біблія є Божим Словом. Вона є найвищим авторитетом для всіх людей.

Найкраще читати Боже Слово якомога раніше щоранку. Приділити кілька хвилин, щоб обдумати прочитане, в тиші прислухатись до голосу Святого Духа. Запишіть кілька коротких важливих думок, а потім протягом дня робіть щось для Ісуса.

Виконуючи цей простенький перелік, пам'ятайте: Бог є Творцем всього, а для вас Він — і Творець, і Отець. Ісус прощає всі ваші гріхи і хибні вчинки через Свою Кров. Він також є Божим видимим образом, який треба наслідувати. Вашою метою має бути все більше і більше уподібнення Ісусові. Святий Дух написав Біблію. Через Нього Бог сьогодні управляє світом. Він хоче бути вашим провідником.

Він звертається до нас дуже тихим голосом, коли ми заспокоюємось і слухаємо Його у тиші. Святий Дух завжди даватиме вам добрі думки, а погані — ніколи. Він ніколи не скаже і не спонукає робити нічого такого, що суперечить Божому Святому Письму.

Тому варто якомога частіше у молитві обговорювати свої щоденні життєві справи з Богом.

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВАШОЇ ДУХОВНОЇ МАНДРІВКИ

Апостольський символ віри — це дуже точне вираження вашої особистої віри. Часто розмірковуюйте про нього і регулярно повторюйте його Богові як молитовне вираження своєї віри.

Вірую в Єдиного Бога, Отця Всемогутнього, Творця неба і землі. І в Ісуса Христа, Сина Його Єдинородного, нашого Господа, зачатого від Святого Духа, народженого від Діви Марії; Котрий страждав за Понтія Пилата, був розп'ятий, помер і був похований, зійшов у ад, третього дня воскрес із мертвих, вознісся на Небеса, і сидить праворуч Бога, Отця Всемогутнього, звідки Він прийде судити живих і мертвих. Вірую в Духа Святого; святу Вселенську Церкву; в спільноту святих; прощення гріхів; воскресіння тіла та життя вічне. Амінь.

Божих ДЕСЯТЬ ПРАВИЛ для щоденного життя

Бог дав нам ДЕСЯТЬ ПРАВИЛ, щоб ми своїм щоденним життям могли догоджати Йому. Зазвичай їх називають «Десять заповідей». Ісус узагальнив ці ДЕСЯТЬ ПРАВИЛ у короткому потрібному позитивному твердженні: *«Люби Господа, Бога свого. Люби ближнього свого. Любіть ворогів ваших»* (Матвія 22:37-39; Матвія 5:44). У багатьох місцях у Біблії ці ДЕСЯТЬ ПРАВИЛ пояснено більш докладно і сказано, як їх можна застосовувати практично. Ці ДЕСЯТЬ ПРАВИЛ лежать в основі усіх біблійних повчань стосовно нашого повсякденного християнського життя — як індивідуально, так і в групових відносинах. Було б варто вивчити напам'ять ці десять пунктів і часто розмірковувати про різні способи, як їх можна виконувати.

- 1) *Я – Господь, Бог твій. Хай не буде тобі інших богів передо Мною.*
- 2) *Не сотвори собі кумира і ніякого зображення; не вклоняйся їм і не служи їм.*
- 3) *Не призывай імення Господа, Бога твого, надаремно.*
- 4) *Пам'ятай день Господній, щоб святити його.*
- 5) *Шануй свого батька та матір свою.*
- 6) *Не вбивай.*
- 7) *Не чини перелюбу.*
- 8) *Не кради.*
- 9) *Не свідкуй неправдиво на свого ближнього.*
- 10) *Не жадай нічого, що у ближнього твого.*

Молитва Господня — це зразок молитви, який Ісус залишив нам. Було б дуже доцільно часто повторювати цю молитву своїми словами з деякими змінами і додатками відповідно до вашого повсякденного життя.

*Отче наш, що на небесах,
нехай святиться Ім'я Твоє,
нехай прийде Царство Твоє,
нехай буде воля Твоя,
як на небі, так і на землі;
хліб наш насущний дай нам сьогодні;
і прости нам провини наші,
як і ми прощаємо винуватцям нашим;
і не введи нас у спокусу,
але визволи нас від лукавого.
Бо Твоє є Царство, і сила, і слава, навіки.
Амінь*

«Радість у Господі — це ваша сила!» — говорить Боже Слово (Неємії 8:10).

Вам, як членові Божої родини, варто кілька разів на день за щось прославляти Бога (Псалом 119:164; Псалом 61:9; Псалом 68:20; Ефесян 3:20-21). Основа вашого повсякденного життя як віруючої людини — це ваші особисті близькі стосунки з Ісусом і відданість Йому. Основою вашої віри є любов до Ісуса. Що більшу втіху ви знаходите в Ісусі Христі і вашому спасінні, то більше радості ви пережи-

ватимете. Християнська віра — це не система заборон, а привілей і надія. Тому у Новому Заповіті так наполегливо закликається до радості.

Дорогий друже, втіха є барометром, що показує глибину вашої близькості з Ісусом (Івана 15:11; 2 Коринтян 9:15).

Нехай Господь благословить вас у вашій дорозі. За подальшою допомогою звертайтеся до місцевого вчителя Біблії.

Ім'я.....

Телефон

Е-mail.....

Р е л і г і й н е в и д а н н я

Євангелія від Марка для чоловіків

За перекладом Рафаїла Турконяка
з давньогрецької мови

Формат 64х90/16.

4,24 ум. др. арк.

Тираж 2000.

Замовлення № 2410.

Підписано до друку: 05.10.2021 р.

Друк: ПП «ЕСТЕРО»

Тел. 068 22 62 444, e-mail: esterorv@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК №4787 від 28.10.2014 р.